

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. J.P.L.C. Dijkgraaf, S.Y. Kuurstra, drs. M. Polderman)

Uitspraaknr. 05.055

Datum:

3 oktober 2005

Ten onrechte schorsen wegens vermeend seksueel grensoverschrijdend gedrag jegens een medeleerling; onvoldoende toezicht op en controle over het gedrag van de zoon; klacht ongegrond; voortgezet onderwijs.

De klacht

Een moeder klaagt erover dat het schoolbestuur inadequaat heeft gehandeld door haar zoon ten onrechte te schorsen wegens vermeend seksueel grensoverschrijdend gedrag jegens een medeleerling.

De directeur heeft uit het gedrag van de jongen ten onrechte de conclusie getrokken dat dit viel onder seksueel misbruik.

Tevens heeft de school onvoldoende toezicht gehouden op en controle gehouden over het gedrag van de zoon.

De feiten

De zoon van de moeder (14 jaar), bezoekt de school die een locatie is van het regionaal expertisecentrum. Om hun zelfstandigheid en verantwoordelijkheidsgevoel te vergroten laat de school de leerlingen regelmatig in duo's (in uitzonderingsgevallen met z'n drieën) en zonder begeleiding boodschappen doen in een nabij gelegen winkelcentrum. De ouders van de leerlingen zijn daarvan op de hoogte. Ten behoeve van de school is een Commissie van Begeleiding werkzaam die beoordeelt of leerlingen toe zijn aan deelname aan deze activiteit.

Op een zekere dag heeft de zoon met twee medeleerlingen boodschappen gedaan. Bij het voorstel om onderweg kattenkwaad uit te halen heeft een van de medeleerlingen daarvan afgezien en is regelrecht naar school teruggegaan. Tussen de andere medeleerling en de zoon zijn vervolgens seksuele handelingen verricht. De lezingen van beiden over de vrijwilligheid waarmee het meisje dit contact heeft gehad, verschillen. De school heeft het voorval onderzocht en naar aanleiding van de bevindingen de jongen twee dagen geschorst.

De visie van partijen

De moeder wijst op de gebreken in de ontwikkeling van haar zoon. Hij heeft een vrij laag IQ en heeft problemen met zijn sociaal-emotionele functioneren. Hij heeft moeite met het inzien van oorzaak en gevolg en is niet weerbaar ten opzichte van volwassenen. In dit licht acht de moeder de opgelegde schorsing sowieso een veel te zware straf.

Dat de school een straf oplegt kan de moeder accepteren (en aan haar kind uitleggen), maar niet dat alleen hij, en niet ook het meisje gestraft is. De moeder is ervan overtuigd dat het verhaal van haar zoon klopt en dat hij niet zonder toestemming van het meisje heeft gehandeld.

De moeder vindt dat de school in gebreke is geweest bij het houden van toezicht. Het incident heeft zich immers onder schooltijd afgespeeld.

Tot slot heeft de moeder in haar klaagschrift naar voren gebracht dat de directeur niet tegen de zoon had mogen zeggen dat zijn handelen onder het begrip seksueel misbruik viel. Niet alleen was daar in haar ogen geen sprake van, maar ook vindt de moeder dat de directeur de deskundigheid mist om tot die beoordeling te komen.

De school hanteert een vrij strak protocol bij voorvallen als het onderhavige. Gelet op wat er gebeurd was en vanwege de noodzaak in dit soort gevallen een duidelijk signaal te geven was strafoplegging in ieder geval geboden. Bij het bepalen van de op te leggen straf is rekening gehouden met de mogelijkheden en beperkingen van de zoon. Anders zou een zwaardere straf zijn opgelegd. Als de directie en het schoolbestuur ervan overtuigd waren geweest dat de versie van het verhaal van de zoon juist was, zouden beide leerlingen, dus ook het meisje, straf hebben gekregen.

De school heeft het verhaal van het meisje als leidend beschouwd en is er bij de uiteindelijke beoordeling van de kwestie vanuit gegaan dat zij niet vrijwillig aan de seksuele handelingen heeft deelgenomen omdat ze onmiddellijk na het voorval overstuur op school kwam, haar verhaal meteen verteld heeft en daar verder heel consistent in is geweest. De zoon heeft daarentegen zijn verhaal een aantal keren bijgesteld. Uiteindelijk zijn de versies van wat er precies gebeurd is nagenoeg hetzelfde, zij het dat beide kinderen van mening verschillen waar het de al dan niet vrijwillige deelname van het meisje betreft.

Dat dit incident zich zou voordoen was voor de school niet te voorzien. Naar aanleiding van het voorval is wel besloten om de ouders jaarlijks om instemming te vragen met deelname van hun kind aan deze activiteit. Dat zal plaatsvinden in samenspraak met de Commissie van Begeleiding. De school hoopt zo de kans op incidenten verder te verkleinen.

Overwegingen van de Commissie

Ter zitting is de Commissie gebleken dat het verschil van mening tussen partijen inmiddels beperkter is dan in de klachtsamenvatting weergegeven. De moeder heeft te kennen gegeven te kunnen leven met strafoplegging als dat maar ten aanzien van beide leerlingen was gebeurd. Ook heeft de moeder aangegeven geen heil te zien in voortzetting van een welles-nietes discussie over de door de directeur gebruikte kwalificatie van het handelen van de zoon. Over deze klachtonderdelen zal de Commissie zich daarom niet uitspreken.

(...)

De Commissie is van oordeel dat het enkele feit dat het incident zich heeft afgespeeld niet tot de conclusie kan leiden dat de school onvoldoende zorgvuldig heeft gehandeld. Om ieder risico op incidenten uit te sluiten zouden activiteiten als het onbegeleid boodschappen doen niet meer plaats moeten vinden. Dat zou op gespannen voet komen te staan met een van de onderwijsdoelstellingen, het vergroten van de zelfstandigheid van de leerlingen. De directie

en het schoolbestuur hebben aangegeven dat zowel het meisje als de zoon toe waren aan deelname aan deze activiteit. Voorts is de Commissie niet bekend met enige omstandigheid waaruit voorafgaand aan de activiteit had moeten worden geoordeeld dat bij het groepje in deze samenstelling de kans op een incident zoals dat zich heeft voorgedaan aanmerkelijk zou zijn. Onder die omstandigheden kan de Commissie niet anders dan tot het oordeel komen dat de school in deze niet onverantwoord heeft gehandeld, hoezeer het ook te betreuren is dat het voorval zich heeft voorgedaan.

Wat partijen in deze klacht het meest verdeeld houdt is de strafoplegging. (...) Een school beschikt over eigen beleidsvrijheid bij het bepalen van straffen. Mits duidelijk, redelijk en consequent toegepast is de Commissie terughoudend bij het beoordelen van opgelegde straffen. Gelet op hetgeen partijen naar voren hebben gebracht is de Commissie van oordeel dat de opgelegde straf de toets der kritiek kan doorstaan. De school heeft rekening gehouden met de persoonlijkheid van de zoon bij het bepalen van de straf. Mede in aanmerking nemend dat de straf ook een signaaleffect naar anderen moest hebben is de schorsing voor twee dagen niet onredelijk.

(...)

Evenmin als voor de directie en het schoolbestuur is het voor de Commissie mogelijk met zekerheid te achterhalen wat er zich tussen het meisje en de zoon precies heeft afgespeeld. De Commissie ziet zich vervolgens voor de vraag gesteld of de school in redelijkheid het verhaal van het meisje als leidend voor haar handelen heeft genomen. Gelet op met name het feit dat het meisje bij terugkeer op school danig van streek was en daarna consistent geweest is in haar weergave van het gebeurde kan de Commissie het billijken dat de directie en het schoolbestuur haar verhaal als leidend voor hun handelen hebben genomen. Zou de school anders hebben gehandeld en beide leerlingen hebben geschorst, zou het risico hebben bestaan dat in ieder geval het meisje ten onrechte werd gestraft. Van de zoon staat in ieder geval vast dat hij vrijwillig (en volgens de school strafwaardig) heeft gehandeld. Ook indien zijn versie van het gebeurde de juiste zou zijn kan in dat licht niet volgehouden worden dat hij ten onrechte is bestraft. Ook dit klachtonderdeel is derhalve ongegrond.

Tot slot hecht de Commissie eraan haar waardering uit te spreken voor de manier waarop beide partijen zich in deze klacht en het daaraan voorafgaande hebben gemanifesteerd. De directie en het schoolbestuur hebben deze situatie op gedegen en communicatief sterke wijze aangepakt. Hoer en wederhoor is toegepast en de ouders van de betrokken leerlingen zijn onmiddellijk en voortdurend bij de aanpak van de situatie betrokken.

De waardering voor de moeder geldt met name het feit dat zij zich steeds open is blijven opstellen en geen gesprek, ook niet een moeilijk gesprek met de ouders van het meisje, uit de weg is gegaan om tot een oplossing van de gerezen problemen te komen. Door deze houding heeft zij er in belangrijke mate toe bijgedragen dat de zoon ook dit schooljaar met tevredenheid deze school bezoekt en dat alle betrokkenen op respectvolle wijze met elkaar om kunnen blijven gaan.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is ongegrond.